

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 6 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูในด้านวิชาการ กิจกรรม
นักเรียน บุคลากร อาคารสถานที่ ชุมชนและการเงิน และด้านความสัมพันธ์
กับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 6

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถม
ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6
ปีการศึกษา 2536 จำนวน 17,640 คน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูผู้สอนในโรง-
เรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขต
การศึกษา 6 จำนวน 1,042 คน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการ
ศึกษา 6 จำนวน 52 คน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกต เป็นครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการ
ศึกษา 6 จำนวน 14 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภาระ
หน้าที่ของครูประถมศึกษา มีจำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
และแบบสังเกต

1) ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามภาระ
หน้าที่ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 6 มีส่วนประกอบ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่
ของครูประถมศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้าน
บุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการและการเงิน และด้านความสัมพันธ์
ชุมชน

2) ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงาน
ตามภาระหน้าที่ของครูประถมศึกษาในแต่ละด้าน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
(Structured Interview) ในลักษณะแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open Form)
ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานใน
ภาระกิจแต่ละด้าน ตลอดจนจนความต้องการและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3) ชุดที่ 3 เป็นแบบสังเกตสภาพการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการ และการเงิน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 เป็นผู้จัดส่งและเก็บรวบรวมให้ มีทั้งหมด 1,042 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 818 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.50

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จำนวน 52 ฉบับ

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกต โดยผู้วิจัยเดินทางไปสังเกตสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 14 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูประถมศึกษา โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งเสนอข้อมูลในรูปความเรียง และตารางประกอบความเรียง

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูประถมศึกษา โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูในแต่ละด้าน โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6

สถานภาพของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.40 เป็นเพศหญิง รองลงมาร้อยละ 29.46 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และน้อยที่สุดร้อยละ 3.30 มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ครูร้อยละ 58.20 มีประสบการณ์ทางการสอนมากกว่า 14 ปี รองลงมาร้อยละ 28.10 มีประสบการณ์ทางการสอนระหว่าง 11-15 ปี และน้อยที่สุดร้อยละ 3.10 มีประสบการณ์ทางการสอนระหว่าง 1-5 ปี ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 88.40 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี

สำหรับหน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานประจำในโรงเรียน ครูส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 85.70 เป็นครูประจำชั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 91.10 ดำรงตำแหน่งในระดับ 5-6 น้อยที่สุดร้อยละ 0.50 ดำรงตำแหน่งในระดับ 1-2 การเดินทางมาปฏิบัติราชการของครูจากบ้านพักถึงโรงเรียนนั้น ครูร้อยละ 55.86 ต้องเดินทางเป็นระยะทางมากกว่า 3 กิโลเมตร และน้อยที่สุดร้อยละ 16.75 ต้องเดินทางเป็นระยะทางระหว่าง 1-2 กิโลเมตร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ซึ่งในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งงานตามภาระหน้าที่ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ออกเป็น 6 ด้าน คือ

1) ด้านวิชาการ ประกอบด้วย ภาระที่รับผิดชอบในกลุ่มประสบการณ์ที่สอน ภาระในการเตรียมการสอน ภาระในการปฏิบัติการสอน และภาระในการวัดผลและประเมินผล

ภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบในกลุ่มประสบการณ์ที่สอน ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.50 สอนวิชาภาษาไทย และร้อยละ 64.10 สอนวิชาคณิตศาสตร์ รองลงมา ร้อยละ 66.50 สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และน้อยที่สุด ร้อยละ 7.30 สอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ

ในด้านภาระในการเตรียมการสอนครูส่วนใหญ่ร้อยละ 86.40 เตรียมการสอนมาจากบ้าน และครูร้อยละ 76.40 มาเตรียมการสอนที่โรงเรียน ซึ่งครูร้อยละ 43.60 ใช้เวลาในการเตรียมการสอนโดยเฉลี่ยต่อวัน ประมาณ 1 ชั่วโมง ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 77.99 จะทำบันทึกการสอนด้วยตนเอง มีบางส่วน ร้อยละ 17.48 ที่ใช้บันทึกการสอนสำเร็จรูป ครูผู้สอนร้อยละ 41.80 มีการเตรียมสื่อประกอบการสอนโดยใช้เวลาในการเตรียมสื่อเฉลี่ย/สัปดาห์ ไม่เกิน 2 ชั่วโมง และน้อยที่สุดร้อยละ 18.00 ที่ครูใช้เวลาในการเตรียมสื่อโดยใช้เวลา 4-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนโดยจัดป้ายนิเทศ ครูร้อยละ 46.94 จะเปลี่ยนป้ายนิเทศในห้องเรียนเดือนละ 1 ครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 16.01 ที่มีการเปลี่ยนป้ายนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง

สำหรับภาระในการปฏิบัติการสอน วิธีการสอนที่ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.60 ใช้สอนมากที่สุดคือ การบรรยาย รองลงมา ร้อยละ 89.60 สอนโดยแบ่งกลุ่มให้ศึกษา และน้อยที่สุดร้อยละ 20.40 ที่ครูใช้บทเรียนสำเร็จรูป ครูผู้สอนร้อยละ 45.23 มีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการสอน สัปดาห์ละ 21-25 ชั่วโมง รองลงมา ร้อยละ 29.46 ต้องรับผิดชอบ 26-30 ชั่วโมง และน้อยที่สุด ร้อยละ 3.67 ต้องรับผิดชอบในการสอนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง นอกจากนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.10 นอกจากนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.10 ยังต้องสอนซ่อมเสริมให้กับเด็กนักเรียน โดยจะสอนนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา ร้อยละ 68.80 ทำแบบฝึกหัดที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน และน้อยที่สุด 1.70 ที่ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ ในการสอนซ่อมเสริม

การวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 93.60 จะใช้วิธีการตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบฝึกหัดของนักเรียน รองลงมา ร้อยละ 93.40 ครูใช้การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน สำหรับเวลาที่ครูใช้ตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านโดยเฉลี่ยต่อวัน ครูร้อยละ 59.54 ใช้เวลาในการตรวจ 1.2 ชั่วโมง

สรุปได้ว่า ครูใช้เวลาเฉลี่ยในด้านการสอนเป็นเวลา 27.5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งได้แก่การสอนเฉลี่ย 23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เตรียมการสอนและบันทึกการสอน เฉลี่ย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำสื่อการเรียนการสอนเฉลี่ย 36.5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และการวัดผลประเมินผลเฉลี่ย 1.5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2) ด้านกิจการนักเรียน ประกอบด้วย ภาระที่ครูรับผิดชอบงานด้านกิจการนักเรียน บทบาทของครูในการจัดกิจกรรม ช่วงเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานและผลกระทบต่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 78.70 มีหน้าที่จัดกิจกรรมพิเศษในวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รองลงมา ร้อยละ 60.30 มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน และน้อยที่สุดร้อยละ 25.70 เป็นกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

สำหรับบทบาทของครูในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนร้อยละ 63.10 ทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุม ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษานักเรียนในการประชุมวางแผนในการจัดกิจกรรมพิเศษ รองลงมา ร้อยละ 58.40 ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษานักเรียนในการประชุมวางแผนการจัดกิจกรรม และน้อยที่สุด ร้อยละ 12.30 ทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุมวางแผนจัดกิจกรรมพิเศษ

ในด้านเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพิเศษ ครูผู้สอน ร้อยละ 70.30 จัดกิจกรรมหลังเลิกเรียน รองลงมาครูร้อยละ 48.20 จัดกิจกรรมในวันหยุดราชการ และน้อยที่สุดร้อยละ 13.40 จะใช้เวลาช่วงอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมพิเศษ

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.60 มีความเห็นว่างานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการนักเรียนมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน

3) ด้านบุคลากร ประกอบด้วยภาระที่ครูรับผิดชอบงานด้านบุคลากร ช่วงเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานและผลกระทบต่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอนร้อยละ 50.70 ทำงานฝ่ายบุคลากร งานที่ทำส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.00 ทำทะเบียนประวัตินักเรียน รองลงมาร้อยละ 23.80 ทำหน้าที่จัดสวัสดิการในโรงเรียน และน้อยที่สุดร้อยละ 5.30 ทำหน้าที่อื่น ๆ เกี่ยวกับงานบุคลากรตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร

ในด้านเวลาที่ใช้ในการทำงานด้านบุคลากร ครูผู้สอน ร้อยละ 27.60 ใช้เวลาช่วงหัวโมงว่างทำงานบุคลากร รองลงมาร้อยละ 25.10 ใช้เวลาช่วงพักกลางวัน และน้อยที่สุดร้อยละ 0.90 จะใช้เวลาช่วงอื่น ๆ ทำงานด้านบุคลากร

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.10 มีความเห็นว่างานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับงานบุคลากร มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน

สรุปได้ว่า ครูไม่ทุกคนที่ทำงานด้านบุคลากร จะมีครูบางคนทำงานด้านทะเบียนประวัตินักเรียน

4) ด้านอาคารสถานที่ ประกอบด้วย ภาระที่ครูรับผิดชอบงานด้านอาคารสถานที่ ช่วงเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานและผลกระทบต่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.69 มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านอาคารสถานที่ งานที่ทำส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.60 มีหน้าที่อยู่เวรรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่ รองลงมาร้อยละ 71.40 มีหน้าที่ดูแลรักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเรียบร้อย และน้อยที่สุดร้อยละ 4.00 มีหน้าที่อื่น ๆ เกี่ยวกับงานด้านอาคารสถานที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร

ในด้านเวลาที่ใช้ในการทำงานด้านอาคารสถานที่ ครูผู้สอน ร้อยละ 34.10 ใช้เวลาวันละ 1 ชั่วโมง ในการดูแลและรักษาอาคารสถานที่

รองลงมา ร้อยละ 31.80 ใช้เวลาวันละไม่ถึง 1 ชั่วโมง ในการดูแลและรักษา
 ความสะอาดของอาคารสถานที่ และช่วงเวลาที่ใช้ในการดูแลอาคารสถานที่นั้น
 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.10 ใช้ช่วงเวลาก่อนเข้าเรียน รองลงมา ร้อยละ
 4.50 ใช้เวลาช่วงพักกลางวัน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.67 มีความเห็นว่าการปฏิบัติงาน
 เกี่ยวกับอาคารสถานที่ไม่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน

ดังนั้น โดยเฉลี่ยแล้ว ครูจะทำหน้าที่ด้านอาคารสถานที่ ประมาณ
 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5) ด้านธุรการและการเงิน ประกอบด้วย ภาระที่ครูรับผิดชอบงาน
 ธุรการและการเงิน เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และผลกระทบต่อการเรียน
 การสอน

ครูผู้สอน ร้อยละ 27.60 เป็นเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน
 รองลงมา ร้อยละ 21.30 เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงานสารบรรณในโรงเรียน

ครูผู้สอน ร้อยละ 32.27 ใช้ช่วงเวลาดอนเข้าก่อนเข้าเรียน
 ปฏิบัติงานธุรการและการเงิน รองลงมา ร้อยละ 17.48 ใช้ช่วงตอนพักกลางวัน
 และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.60 ใช้เวลาในวันหยุดราชการ และเวลาที่ครูใช้ส่วน
 ใหญ่ ร้อยละ 57.33 ใช้เวลาไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา ร้อยละ
 12.59 ใช้เวลา 11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.80 มีความเห็นว่าการปฏิบัติงาน
 เกี่ยวกับธุรการและการเงิน มีผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ครูที่ทำงานด้านธุรการและการเงินนั้น จะมีบางคน
 ทำงานด้านธุรการและการเงินของโรงเรียน โดยเป็นเจ้าหน้าที่การเงิน

6) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย ภาระที่ครูรับผิดชอบงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การดำเนินงานและเวลาที่ใช้ปฏิบัติงาน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.10 จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยร่วมกิจกรรมตามประเพณีกับชุมชน รองลงมา ร้อยละ 80.10 ครูจะนำนักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน

กิจกรรมที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 83.60 ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนคือการพูดคุยกับบุคคลในชุมชน รองลงมา ร้อยละ 53.90 จัดทำเอกสารติดต่อกับผู้ปกครอง และ น้อยที่สุดร้อยละ 42.30 จัดทำป้ายนิเทศแจ้งข่าวสารของโรงเรียน

สำหรับช่วงเวลาที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 72.00 จะใช้ช่วงวันหยุดราชการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ถ้าจะดูจากปริมาณงานที่ทำแล้ว สรุปได้ว่า ภาระหน้าที่งานทั้ง 6 ด้าน ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติระบุให้ครูประถมศึกษาทำนั้น ครูทำงานด้านวิชาการมากที่สุด คือครูทุกคนทำ และทำเฉลี่ยสัปดาห์ละ 27.5 ชั่วโมง รองลงมาคือ งานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งมีครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.00 ทำ ซึ่งงานที่ครูทำน้อยที่สุด คือ งานด้านอาคารสถานที่ ที่ครูทุกคนทำ แต่ทำเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงเท่านั้น ส่วนงานด้านธุรการและการเงิน และงานบุคลากรเป็นงานที่ครูไม่ทุกคนทำ ดังนั้นจึงไม่สามารถจัดอันดับตามปริมาณงานเทียบกับงานทั้ง 4 ด้านนั้นได้

ด้านสภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ครูทุกคน นอกจากจะรับผิดชอบด้านการสอนแล้ว ยังต้องมีงานอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบอีก เช่น เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน ทำงานพัสดุ เป็นเจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวัน โครงการสหกรณ์โรงเรียน โครงการประชาธิปไตย เป็นต้น ทำให้ครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนเท่าที่ควร

สำหรับการจัดเวลาการทำงานนั้น พบว่า ครูจะมีปฏิทินการปฏิบัติงานอยู่ แต่ก็มักจะไม่เป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานนัก เนื่องจากมีงานเร่งด่วนที่

ต้องรีบทำก่อนจึงทำให้งานตามภาระหน้าที่ต้องล่าช้า หรือไม่ได้ปฏิบัติเลย ดังนั้นครูบางคนต้องนำกลับไปทำที่บ้านและในวันหยุดราชการ

ด้านความต้องการสื่อการสอนและทรัพยากร พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการ เครื่องฉายสไลด์ ภาพสไลด์ หุ่นจำลอง และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์มากที่สุด และมีความต้องการครูที่มีความรู้เฉพาะมาสอนในแต่ละวิชา

สำหรับอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เรื้อง่วนที่พบในการปฏิบัติงาน พบว่า ความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนไม่ค่อยสนใจการศึกษาของนักเรียนเท่าที่ควร ครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ทางด้านวิชาเฉพาะ จึงไม่ถนัดในวิชาที่สอน และงานในบางหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น พัสดุ และการเงิน เป็นต้น ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนครู ส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเต็มที่ให้กับการเรียนการสอนเพราะครูต้องทำงานด้านอื่น ๆ ด้วย ส่วนความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น พบว่า ครูจะไม่ค่อยมีเวลาออกไปสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเท่าใดนัก ด้านปัญหาเรื้อง่วนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ครูมีงานต้องรับผิดชอบมากเกินไป และต้องสอนหลายวิชาที่ไม่ตรงกับความถนัด ทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร และครูยังมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนรวมทั้งอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมยุคปัจจุบันอีกด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่นั้น ครูส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ คือ ให้ครูมีความตั้งใจ มีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบให้ภาระหน้าที่ด้านการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก รองลงมา ควรหาครูที่มีความสามารถเฉพาะด้านมาสอนหรือปฏิบัติงานเฉพาะด้าน และสุดท้ายคือการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอให้กับนักเรียน

ตอนที่ 4 ข้อมูลจากการสังเกต เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการปฏิบัติงานของครู จำนวน 14 คน นั้น พบว่า

ด้านวิชาการ ครูทุกคนเตรียมการสอน ส่วนการทำบันทึกการ
สอนนั้น พบว่า ครู 12 คน ทำบันทึกการสอนทุกชั่วโมงที่สอน ส่วนสื่อการสอนนั้น
ครูครึ่งหนึ่งจะใช้สื่อการสอนและสื่อส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นใช้เอง หรือ
หาจากวัสดุท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูทั้งหมดจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนทุกครั้งที่มีชั่วโมงสอน
สำหรับการวัดผลประเมินผลครูผู้สอนทุกคนทำการวัดผลและประเมินผลการเรียน
การสอนทุกครั้งที่ทำการสอน ส่วนการสอนซ่อมเสริมครูผู้สอน 12 คน จะทำการ
สอนซ่อมเสริมในชั่วโมงสุดท้ายเวลา 14.30-15.30 น.

ด้านกิจการนักเรียน พบว่า ครู 6 คน เป็นเจ้าหน้าที่จัดทำ
โครงการอาหารกลางวัน โดยจัดทำตั้งแต่เวลา 8.00-12.30 น. และครูผู้
สอน 2 คน ต้องทำกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนโดยทำในช่วงเวลา 8.00-8.30 น.
และเวลา 12.00-12.30 น. ส่วนการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ นั้น พบว่า
ครูจำนวน 2 คน ได้จัดทำกิจกรรมตามวันสำคัญต่าง ๆ นี้

ด้านบุคลากร ครูผู้สอนทั้งหมด ปฏิบัติงานสอนตรงตามเวลาที่
กำหนด ส่วนการทำทะเบียนประวัติของนักเรียนนั้นพบว่า มีครูเพียง 1 คน ที่
ต้องค้นหาทะเบียนประวัติของนักเรียน และครู 1 คน ที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับ
การรับรองการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลของครูในโรงเรียน

ด้านอาคารสถานที่ ครูผู้สอน 12 คน จะดูแลให้นักเรียน ซึ่ง
ดูแลในช่วงเวลา 7.31-8.30 น. รองลงมาจะดูแลในช่วงเวลา 15.01 น.
ถึง 15.30 น. ส่วนการปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการเพื่อดูแลความปลอดภัย
ของโรงเรียนนั้น มีครู 2 คน ที่พบ ต้องทำหน้าที่ตลอดวัน ตั้งแต่เวลา 7.00 น.
ถึง 18.00 น.

ด้านธุรการและการเงิน พบว่า ครูผู้สอน 4 คน เป็นเจ้าหน้าที่
ทำบัญชีหลักฐานเกี่ยวกับการเงินของโรงเรียน และครู 3 คน ทำงานเกี่ยวกับ
สารบรรณในโรงเรียน โดยส่วนใหญ่จะจัดทำในช่วงเวลา 8.01 - 8.30 น.

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ครูผู้สอน 2 คน ได้ออกไปเยี่ยม
ผู้ปกครองและเด็กนักเรียนที่ป่วยที่บ้าน ช่วงเวลาที่ออกไปเยี่ยมคือเวลา 11.30 น.
ถึงเวลา 12.30 น. ส่วนการให้ข่าวสารแก่ชุมชนนั้นจะใช้หอกระจายข่าวของ

ทางโรงเรียน โดยใช้ช่วงเวลาเข้าก่อนเข้าเรียน คือเวลา 7.00 - 8.30 น.

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ในด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการและการเงิน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีผลการวิจัยซึ่งนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การปฏิบัติการสอน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม

การเตรียมการสอน จากการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่เตรียมการสอนมาจากบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากที่โรงเรียนครูจะต้องมีการรับผิดชอบงานหลาย ๆ อย่างนอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียน เช่น ตรวจแบบฝึกหัด สอนซ่อมเสริม และจัดทำข้อทดสอบจึงต้องเตรียมตัวมากจากบ้าน ครูส่วนใหญ่จะทำบันทึกการสอนด้วยตนเองโดยไม่ใช้การสอนสำเร็จรูป ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าบันทึกการสอนที่จัดทำด้วยตนเองจะตรงกับสภาพปัญหา และความต้องการที่ครูจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนในแต่ละครั้ง

ในการปฏิบัติการสอน ครูส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) รองลงมาคือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ตามลำดับ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนทุกคนจะสอนประจำชั้น ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ หรือเกือบทุกกลุ่มประสบการณ์ในบางชั้น และครูผู้สอนส่วนใหญ่ จะมีเวลาทำการสอนมาก ถึงสัปดาห์ละ 21-25 ชั่วโมง จึงเป็นภาระ หน้าที่ที่หนักสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ (2523) ที่พบว่า ในเวลาทำการปกติครูต้องมีภาระหน้าที่ในการสอนมาก สัปดาห์ละ 19-25 ชั่วโมง หรือมากกว่า 25 ชั่วโมง และต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูไม่มี

เวลาในการที่จะไปศึกษา ค้นคว้า หรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการที่จะนำมา พัฒนาการ เรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และการจัดการ เรียนการสอนในห้อง เรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการบรรยายและอภิปราย รองลงมาคือ การ แบ่งกลุ่มให้ผู้ เรียนศึกษาหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี โรจน- ธรรมกุล (2528) ที่พบว่า เทคนิคการสอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ วิธีการ สอนแบบบรรยาย ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วครูสามารถใช้กิจกรรมการ เรียนการ สอนได้หลายวิธีการ และควรเน้นผู้ เรียนเป็นศูนย์กลางของการ เรียนรู้ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ที่ว่า ควรมีการจัด กิจกรรมการ เรียนการสอน โดยใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้กำกับ และคิด วางแผนให้นัก เรียนได้ปฏิบัติอย่างหลากหลาย ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น เนื่องจากครูต้องรับภาระในการสอน ถึงสัปดาห์ละ 21-25 ชั่วโมง ดังกล่าว ข้างต้น จึงไม่มีเวลาในการที่จะเตรียมตัวในการสอนด้วยวิธีอื่น ๆ

การวัดและประเมินผล จากการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธี การตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบฝึกหัดของนักเรียน รองลงมาคือ การสังเกต พฤติกรรม การปฏิบัติงานและใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น โดยครูผู้สอนจะใช้การ วัดผลหลาย ๆ วิธีที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมใน แต่ละกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน จายะภูมิ (2533) ที่พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้การวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี คือ พิจารณาดู จากการตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบฝึกหัด การตรวจแบบทดสอบที่ครูทำขึ้นเอง แบบฝึกหัดในหนังสือแบบ เรียน การถาม ตอบ และสังเกตการปฏิบัติจริงของนักเรียน

การสอนซ่อมเสริม จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้ วิธีการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีสภาพปัญหาในการ เรียนการสอนที่แตกต่างกัน ไป ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) ที่ว่า ครูในโรงเรียน ประถมศึกษาส่วนใหญ่สอนซ่อมเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ อาจจะเป็น เพราะครูเห็นว่า นักเรียนแต่ละคนมีปัญหาแตกต่างกันไป ดังนั้น การสอนซ่อม เสริมจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก และหากสามารถ ทำได้โดยการสอนตัวต่อตัวก็จะเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธี สอนและอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนได้ดี

2. ด้านกิจการนักเรียน

การปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูที่ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้จัดขึ้นในสถานศึกษา จากการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมในเรื่องวันสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน จายะภุมม์ (2533) ที่พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น ได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อภิทธิพล ธิบประพันธ์ (2529) ที่พบว่าครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ทางโรงเรียนที่ควรจัดในระดับมาก คือการจัดกิจกรรมวันสำคัญตามประเพณีท้องถิ่น และจากการวิจัยดังกล่าวยังพบอีกว่า กิจกรรมที่ครูให้ความสำคัญในระดับรองลงมาคือกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพอนามัย เช่น อาหารกลางวัน กีฬา เสริมสร้างวินัย และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลถึงการพัฒนาตัวเด็กให้เกิดสุขภาพ อุดมคติ และคุณลักษณะที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ อีรวุฒิ ประทุมทรัพย์ (2526) ที่กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนช่วยให้นักเรียนพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในห้องเรียนปกติ ช่วยให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน และช่วยให้ครูได้มีโอกาสรู้จักสัมพันธ์กับนักเรียน และสามารถหาวิธีการต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนได้มากขึ้น

ส่วนเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านกิจการนักเรียน จากการวิจัย พบว่า มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน

3. ด้านบุคลากร

การปฏิบัติงานด้านบุคลากร เป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับเรื่องตัวบุคคล ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ในเรื่องการแสวงหาบุคลากร การมอบหมายงานการพัฒนา บุคลากร การให้สวัสดิการ เป็นต้น จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านบุคลากร ในเรื่องของการทำทะเบียนประวัติ การจัดสวัสดิการ การควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการลาและการรับรองต่าง ๆ เน้นการร่วมมือกันปฏิบัติงาน เพื่อให้โรงเรียนดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่ง รัชเชาว์ เกษประทุม (2525) กล่าวว่า หน่วยงานจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรว่าจะร่วมมือกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมากน้อยเพียงไร และ วิจิตร ศรีสะอ้าน (2525) กล่าวว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นปัจจัยแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจการนั้น ๆ ดังที่ สุกิจ จุลละนันท์ (2504) กล่าวว่า ควรมีการบำรุงรักษาบุคลากรในองค์กรไว้เพราะเป็นทรัพยากรด้านมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ และมีปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามความประสงค์ขององค์การ ส่วนการปฏิบัติงานของครูในด้านงานบุคลากรในโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่างานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับงานบุคลากร มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน

4. ด้านอาคารสถานที่

การปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ เป็นงานสำคัญของโรงเรียนงานหนึ่ง เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนจำเป็นต้องใช้อาคารสถานที่ที่เป็นที่ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น จากการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่มีหน้าที่ในเรื่องการรักษาความสะอาด และบำรุงรักษาให้อาคารสถานที่อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ชลิต พุทธิรักษ์ (2525) กล่าวว่า การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่จะดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และ วิจิตร วรุณ-ชางกุล (2523) กล่าวว่า การดูแลและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ ยังเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และให้ได้ผลตามเป้าหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2525) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนและการบริหารกิจการนักเรียนจำเป็นต้องใช้อาคารสถานที่ คือ อาคารเรียน สนามในการปฏิบัติกิจกรรม จึงต้องมีการพัฒนาบำรุงรักษาให้มีสภาพดีอยู่เสมอ

5. ด้านธุรการและการเงิน

การปฏิบัติงานด้านธุรการและการเงิน จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนบางคนจะได้รับมอบหมายให้ร่วมปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการและการเงินของโรงเรียนด้วย โดยเป็นเจ้าหน้าที่การเงินและจัดทำงานสารบรรณของโรงเรียน ซึ่งงานธุรการและการเงินของโรงเรียนนั้น ถึงแม้จะมีใช่งานหลักแต่ก็เป็นงานที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้งานการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523) ที่กล่าวว่า งานธุรการและการเงินเปรียบเสมือนแขนขาของโรงเรียน เพราะงานธุรการและการเงินเป็นเครื่องสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการทางวิชาการได้อย่างราบรื่น และ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) กล่าวว่า แม้ผู้บริหารโรงเรียนจะให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุดก็จริง แต่งานธุรการและการเงินก็มีความจำเป็น เพราะทั้งงานวิชาการและธุรการการเงินต่างก็เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้น ครูผู้สอนในโรงเรียนจึงต้องมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าหน้าที่ที่ช่วยเหลืองานธุรการและการเงินร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยการปฏิบัติงานด้านธุรการและการเงินของครูผู้สอนนั้น พบว่า มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน

6. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น จากการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่จะร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนโดยร่วมกิจกรรมกับชุมชนและนำนักเรียนไปร่วมบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ วัฒนา (2529) ที่พบว่า ครูมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุดในลักษณะการพานักเรียนไปร่วมกิจกรรมของชุมชน และ สมพร สุทัศน์ีย์ (2525) ได้กล่าวไว้โดยสรุปว่าโรงเรียนควรเป็นผู้นำชุมชน เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชน เพราะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้โรงเรียนทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน โดย นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) กล่าวว่า โรงเรียนและชุมชนเป็นของคู่กันเสมอ โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้และได้รับการสนับสนุนทางด้านการเงินจากชุมชน ในรูป

ของภาชีและความช่วยเหลือพิเศษ ดังนั้น โรงเรียนจึงมีข้อผูกพันทางกฎหมาย
ศีลธรรม และความรับผิดชอบกับชุมชนที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่

7. ภาระหน้าที่ที่ครูประถมศึกษาทุกคนต้องปฏิบัติ คือ งานวิชาการ
กิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์กับชุมชน และงานอาคารสถานที่

ส่วนภาระหน้าที่ที่ครูประถมศึกษาที่มีครูบางคนทำ คือ งานบุคลากร
และงานธุรการและการเงิน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ภาระหน้าที่ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดให้ครูประถมศึกษาทำ ครอบคลุมงาน
ทั้ง 6 ด้านเท่า ๆ กัน แต่เมื่อในทางปฏิบัติ ครูทำงานเพียง 4 ด้าน คือ ด้าน
วิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านสัมพันธ์กับชุมชน และด้านอาคารสถานที่ ก็
สามารถไปรวมอยู่กับงานด้านวิชาการได้ ดังนั้น ภาระหน้าที่ที่กำหนดให้ครูทำ
จึงอาจจะเน้นงานหลัก 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ และงานเลือก 2 ด้าน คือ
ด้านกิจการนักเรียน และ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

8. ภาระหน้าที่ด้านอาคารสถานที่ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ระบุว่า ครู
ประถมศึกษาทุกคนต้องปฏิบัติแต่ในการปฏิบัติจริง ปรากฏว่าครูประถมศึกษาไม่ได้
ปฏิบัติตามนั้นทุกรายการ เพราะเป็นงานที่ตามลักษณะที่เป็นจริง ครูสตรี และมี
ภาระทางครอบครัวไม่สามารถที่จะทำได้ เนื่องจากต้องใช้เวลาในตอนเย็นให้
กับครอบครัว ในบางครั้งครูที่ต้องอยู่เวรในวันหยุดราชการ มีภาระกิจที่ต้อง
กระทำไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงมีการจ้างหรือวานผู้อื่นให้ปฏิบัติหน้าที่แทน
จึงเห็นได้ว่า งานในด้านนี้ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กำหนดให้ทำ จะเป็นไปได้ในทางทฤษฎีเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปค่อนข้าง
ยาก ดังนั้นอาจจะเป็นไปได้ว่า งานด้านนี้ควรจะรวมอยู่กับงานด้านอื่น เช่น
งานด้านวิชาการ (พนัส หันนาคินทร์, 2524)

9. จากข้อสรุปที่ได้จากนักวิชาการ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2535)
นั้นบทบาทที่ครูในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องทำคือ งานวิชาการ การแสวงหาความรู้
ให้ทันโลก วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาสังคมและสการสร้างสำนักใหม่ให้กับนักเรียน

ซึ่งบทบาทของครูในยุคโลกาภิวัตน์ดังกล่าวไม่ได้

พูดถึงการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านธุรการและการเงิน ซึ่งถ้าครูใช้เวลาในการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านธุรการและการเงินแล้ว ครูจะไม่มีเวลาในการไปแสวงหาความรู้ เข้าห้องสมุด อ่านหนังสือพิมพ์ หรือดูข่าวเหตุการณ์ที่สำคัญต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า ขัดกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เห็นให้ครูปฏิบัติภาระหน้าที่ให้ครอบคลุมงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานวิชาการ ดังนั้นจึงอาจจะต้องมีการทบทวนภาระหน้าที่ด้านอื่น ๆ ของครูว่า มีความเหมาะสมกับบทบาทของครูในยุคโลกาภิวัตน์หรือไม่อย่างไร ถ้าต้องการสนองตอบบทบาทของครูในยุคโลกาภิวัตน์จริง อาจจะต้องลดภาระหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เช่น งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน และงานบุคลากรลง เป็นต้น

10. การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ภาระหน้าที่ของครูประถมศึกษา 6 ด้าน และรายละเอียดในแต่ละด้านของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดของงานในแต่ละด้าน จะเห็นว่าซ้ำซ้อนกัน และบางงานก็เหมาะที่จะอยู่ในภาระหน้าที่ด้านอื่นมากกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ เป็นต้นว่า การอยู่เวรยามรักษาการณ์ของครู น่าจะอยู่ในหมวดกิจการนักเรียนมากกว่า อาจจะต้องลดภาระหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เช่น งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน และงานบุคลากรลง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณจ้างเจ้าหน้าที่เฉพาะด้าน เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ธุรการ เป็นต้น เพื่อลดภาระรับผิดชอบของครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่
2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดการอบรมครูผู้สอนในด้านวิชาการ ทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษาอื่น และสังกัดหน่วยงานอื่น
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลาในการสอนของครู กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา